

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvemši nedelje in praznike.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti: Din 20—, inozemstvo Din 30—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 13.

TELEFON ŠTEV. 552.

UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 3.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.633.

Kriza vladne koalicije.

Na zadnji seji vodstva Hrvatske seljačke stranke je govoril St. Radić o svojih vtisih s potovanja v Dalmaciji. Med drugim je dejal Radić: »Razmere v Dalmaciji so naravnost strašne in izgleda, kakor da bi tja prišli barbari. Ni besed, s katerimi bi se mogel prav opravičiti položaj v Dalmaciji. Ceste so razrušene, ni telegrafskih in telefonskih prog. Najlepša mesta propadajo, a ne-zato, ker je prišla filoksera, temveč ker se narod drži v formalnem suženjstvu, v takšni strahovladi, v kakršni nismo bili niti za časa obznane.« In nato je pripovedoval St. Radić, kako so bili v Ročistu plačani ljudje s 60 dinarji dnevno, da so ustrašovali opozicionalne kmete. Ko so nato šli 8. februarja Radićevi ljudje volit, so bili tepeni, uhlji jim rezani, nosovi razbiti in pravi čudež je bil, da so sploh ostali živi. Nič bolje ni bilo sedaj za časa občinskih volitev. Ko so šli možje na volišča, so se žene poslavljale od njih, ko da bi šli na vojno. Takšne in slične stvari je pripovedoval St. Radić na seji vodstva HSS in slične stvari bi najbrže povedali tudi opozicionalni poslanci iz južnih krajev. Pa tudi mi Slovenci bi mogli marsikaj povedati, kako so ostale razmere skoraj čisto enake ko pod PP-režimom in da se skoraj nikjer ne čuti, da je na krmilu vlada sporazuma.

Ni zato čuda, če je zagrozil St. Radić, da prekine koalicijo z radikali. Čuditi se je le, da ni izrekel te grožnje že prej in je tudi izvedel, ker vzroka za to je bilo več ko dovolj.

HSS je navedla tudi konkretne pogoje, pod katerimi more ostati v vladi. Kakor so ti pogoji važni in utemeljeni, tako mislimo, da tudi po njih sprejemu ne bodo razmere boljše, če ne pride v vlado čist nov duh. Ker kaj pomaga, če pride na mesto Simonovića drug človek, če pa ne more delati vsled večnih sporov in večnega nezaupanja, ki vlada med koaliranimi strankama. Kaj nam pomaga, če bo sprejet tudi zakon o izenačenju davkov, če bo pa vsa davčna uprava ostala neizpremenjena. In kaj pomaga Dalmatincem, če dobe zakon o pomaganju, če bo pa njegova izvedba obvisela v zraku!

Ni to glavno, da dobimo nove zakone, temveč da pride nov duh v našo upravo, da ne bodo zakoni samo kulise, temveč da bodo živa tvorna sila za napredek naroda.

Ko je bila postavljena vlada sporazuma, se je splošno pričakovalo, da bo sporazum tista idejna sila, ki bo osvežila in prerodila vse naše javno življenje. To se ni zgodilo in od vsega sporazuma je ostala samo neizpolnjena beseda.

Cas pa je in tudi prilika, da se to izpremeni in da zavlada resničen sporazum. Radikalna stranka je v stanju zdrave evolucije. Načela demokracije začnejo zmogovati in čiščenje nazorov in idej je v polnem teku. Zato pa je tudi nastop HSS izvršen v pravem času. Če je cilj tega nastopa, da pospeši evoliucijski proces v radikalni stranki, potem mu je uspeh zasiguran in potem ima tudi HSS že določeno pot. Obnoviti sme vladno koalicijo samo s skupino, ki je povzročila evolucijo v radikalni stranki, ali pa iti v opozicijo.

Ni več časa za taktiziranje, prišel je čas za aktivno in pozitivno politiko, ki pa je mogoča le na zdravi podlagi.

Kriza vladne koalicije je nujna, toda koristna bo le tedaj, če bo vnesla v vladno življenje novega duha.

Pot g. Uzunovića uspešna.

Beograd, 9. julija. Včeraj se je raznesla da je predsednik vlade Uzunović na Bledu dobil od kralja navodila glede skrajnjega sklicanja narodne skupščine, ki naj reši nujna vprašanja, posebno vprašanje podpor za kraje, ki so trpeli od povodnj. Če se skupščina skliče, bi se ustreglo tudi zahtevi radićevcev. Na tem zasedanju skupščine bi se lahko sprejel tudi zakon o likvidaciji agrarnih odnošajev v Dalmaciji.

Kar se tiče kombinacije z demokrati, trde radikali, da te kombinacije ne bi bilo mogoče sprejeti in to tem manj, ker demokrati zahtevajo, da bi tudi oni prišli v volilno vlado.

Minister za socialno politiko Simonović se še ni odločil, kakšno stališče naj zavzame napram zahtevi radićevcev po njegovem odstopu. Simonović je najbrž včeraj zabil navodil od Pašića. Ministri Simonović, Miletić in Gjuričić trde, da so bili napadi Štefana Radića na seji kluba HSS tako ostri, da jih vlada g. Uzunovića ne sme trpeti. Zaradi rešitve vseh teh vprašanj čakajo na predsednika vlade Uzunovića, ki si bo prizadeval, vsa ta vprašanja likvidirati. Če mu to ne uspe, ima Uzunović po prepričanju dobro poučenih političnih krogov proste roke za vsako kombinacijo, pa tudi za volitve. Vsekakor je političen položaj tak, da se sme pričakovati važnih dogodkov.

St. Radić bo danes sprejet v avdienci.

Zagreb, 9. julija. Sinoči je odšel na Bled predsednik HSS Štefan Radić. Spremljajo ga člani njegove obitelji, drž. podtajnik dr. Košutić in dr. Kežman. Radić bo danes sprejet v avdienci.

Bled, 9. julija. Dvorni krogi na Bledu so včeraj popoldne prejeli iz Zagreba poročilo, da je predsednik HSS Štefan Radić ob 6. zvečer odpotoval iz Zagreba na Bled. Njegov prihod se je pričakoval torej ob 11. ponoči. Štefan Radić bo po dobljenih informacijah danes popoldne sprejet pri kralju v avdienci. — Kraljevski par se je dopoldne odpeljal z avtomobilom k Bohinjskemu jezeru posetit princa Pavla in princezino Olgo, ki sta tam na letovišču. Kralj in kraljica sta bila gosta princa Pavla.

TUDI KOVAČEVIĆ IZSTOPIL IZ HSK.

Zagreb, 9. julija. Poleg dr. Nikića in njegovih tovarišev, ki so bili izključeni iz kluba HSS je iz kluba izstopil tudi poslanec Tomo Kovačević, ki bo skupno z dr. Nikićem osnoval svoj poseben klub v parlamentu.

POSL. KOSTA SPASOJEVIĆ IZKLJUČEN IZ DEMOKRATSKE STRANKE.

Beograd, 9. julija. S seje ožjega glavnega odbora demokratske stranke je bil izdan naslednji komunike: »Na seji glavnega odbora demokratske stranke dne 8. julija t. l. je bilo sklenjeno: 1. da se Kosta Spasojević takoj izključi iz stranke. Za sklep, ki je sledil po vsestranskem razpravljanju, so bili odločilni tehtni razlogi. Spasojević navzlic ponovnem opominu od strani predsedništva kluba ni prihajal na seje narodne skupščine niti na seje demokratskega poslanskega kluba. Spasojević je odklonil izvršitev nekega prejšnjega sklepa glavnega odbora, po katerem bi bil moral podati ostavko na svoj položaj. — Določena sta bila poslanka Rista Jojić in Slavko Sečerov, da kot odposlanca glavnega odbora odpotujeta v Prokuplje in da izvedeta strankarsko organizacijo v topliškem okraju.

2. je bilo sklenjeno, da se odobri sklep krajnega odbora v Kruševcu glede izključitve advokata Žike Avramovića v Kruševcu. Vsi demokratje kruševškega okrožja se opozarjajo, naj pri vlaganju kandidatnih list za občinske volitve ne sodelujejo z Avramovićem.

SEJA ODBORA ZA NOV DAVČNI ZAKON.

Beograd, 9. julija. Odbor za proučavanje davčnega zakona je včeraj razpravljal o čl. 17., ki govori o tem, kdo naj kot lastnik plačuje davek. Finančni minister predlaga, da se namesto besed »sopstvenik« postavi izraz »pravni poseдельник«. O tem se bo razpravljalo na prihodnji seji. Dalje se je razpravljalo tudi o členu 18., ki govori o davčni osnovi. O tem členu je dal pojasnila ekspert finančnega ministrstva Letica. Debata se bo danes nadaljevala.

DEMOKRATSKA LISTA ZA OBČINSKE VOLITVE V BEOGRADU.

Beograd, 9. julija. Sinoči se je sestel ves odbor demokratske stranke, da določi kandidatno listo za občinske volitve v Beogradu. Ves odbor je z vzklikom soglasno sprejel predlog, ki ga je stavil izvršilni odbor. Po tem predlogu je kandidat za predsednika občine dr. Kosta Kumanudi, za podpredsednika dr. Kosta Jovanović, za prvega kmeta pravnik advokat Kostić, bivši šef kabineta notranjega ministra, za drugega kmeta pravnik advokat Dobrivoj Jovanović, za tretjega kmeta pravnik dr. Dragić Joksimović in za četrtga kmeta Okanović. Na prihodnji seji celega odbora se bodo določili kandidatje za kmete nepravnik.

TUDI DR. NINČIĆ V SPORU Z MAKSIMOVIĆEM.

Beograd, 9. julija. V političnih krogih mnogo govore o sporu med Božo Maksimovićem in dr. Ninčičem. Nekateri trde, da ta spor pomeni definitivni prelom med obema ministroma, a hkratu tudi razcep v radikalnem centru. Za Uzunovićevo vlado je s tem nastala nova težava in to tembolj, ker se dr. Ninčič približuje Pašiću. Politični krogi trde, da je Ninčič izgubil vse šanse in da se zato nagiba k Pašiću.

Včeraj se je dr. Ninčič sestal z dr. Ninčičem, ki je prevzel nalogo, da spravi Ninčiča z Maksimovićem. Po daljšem razgovoru z dr. Ninčičem je dr. Perić odšel v notranje ministrstvo in se tam razgovarjal z Maksimovićem.

Trudil se je z vsemi močmi, da likvidira spor, vendar včeraj še ni imel nobenega uspeha. Zato bo danes nadaljeval pogajanja.

ANGLEŠKO BRODOVJE V ŠPLITU.

Split, 9. julija. Mornarji angleške mornarice so včeraj v večjem številu v mesto, kjer se je na glavnem trgu razvil ples. Mornarji so na trgu plesali vse moderne ples. Mornariški častniki so nameravali iti na Marjan in v Solin pa so to namero opustili, ker je šel preveč dež. Izlet so odgodili na danes. Včeraj je bil v hotelu Belleville svečan banket.

Pogajanja za konkordat se v kratkem obnove.

Rim, 9. julija. V dobro poučenih krogih trde, da se bodo takoj po prihodu novega jugoslovanskega poslanika pri Vatikanu obnovila pogajanja za sklenitev konkordata. Konkordat ima biti sklenjen še prej, predno bo jugoslovanska kraljevska dvojica službeno posetila Rim.

ŠIRŠI GLAVNI ODBOR NRS SE SESTANE KONCEM JULIJA.

Beograd, 9. julija. Glavni odbor radikalne stranke je prekinil svoje delo, ker je videl, da so vsa vprašanja, ki so prišla na vrsto, preveč važna, da bi bil ta odbor kompetenten jih rešiti. Sklenjeno je bilo zato, da se ta vprašanja predložijo širšemu glavnemu odboru, ki se sestane 20. julija in ki bo zboroval do 1. avgusta. V tem času bi se mogla dokončati mnoga važna vprašanja. Rešiti bi se moralo tudi vprašanje reorganizacije stranke, vprašanje občinskih volitev in vprašanje raznih konfliktov v posameznih okrajih.

PRAVILNIK O OSNOVANJU ZADRUG ZA POLJEDELSKI KREDIT PODPISAN.

Beograd, 9. julija. Prometni minister je podpisal nov pravilnik o osnovanju in organizaciji krajevnih in oblastnih zadrug za poljedelski kredit.

POSLEDICE POVODENJ.

Beograd, 9. julija. Prometni minister dr. Vasa Jovanović in predsednik skupščine g. Marko Trifković sta se vrnila s svojega potovanja po Bački in Baranji, kjer sta obiskala vse poplavljenе kraje. Marko Trifković je izjavil: Narod je v sedanji veliki nevarnosti pokazal, kako pravilno pojmuje svoje lastne interese in interese celote. Imel je silne napore in je koristil s tem ne samo sebi, temveč tudi državi. Država je s povodnjem izgubila velikanske vsote, ker se bodo zmanjšali dohodki iz davkov. Današnja gospodarska kriza se s tem lahko še poslabša. Država je sedaj s svoje strani dolžna, da pomaga vodnim zadrugam, ki bodo zavarovale in zagotovile žetev v teh krajih. Največje izdatke pa bo imela država, ker bo morala nadomestiti škodo onim, ki so žrtvovali svoja zemljišča, da so se rešila tuja.

PILSUDSKI BO ČISTO NEODVISEN OD PARLAMENTA.

Varšava, 9. julija. S sklepom včerajšnje seje ministrskega sveta, je bil maršal Pilsudskemu odkazan grad Belvedere kot stalno bivališče. Kakor trde v poučenih krogih, bo Pilsudski te dni imenovan za generalnega inšpektorja poljske vojske. S tem bo zavzel pozicijo, ki bo popolnoma neodvisna od parlamentarne odgovornosti.

PREMESTITEV SLOVENSkih URADNIKOV V ITALIJI.

Trst, 9. julija. Pred kratkim je fašistska vlada premestila veliko število državnih uradnikov slovenske narodnosti v notranjost države. Uradniki so s tem zelo prizadeti, ker se morajo po večini razstati od svojih obitelji. Vendar pa jim bo v notranjosti države služba lažja, ker jih tam ne bo nihče preganjal zaradi njihove narodnosti.

VPRAŠANJE GRŠKIH DOLGOV ANGLIJI NEREŠENO.

London, 9. julija. Pogajanja, ki so se z grško vlado vodila v Londonu glede ureditve grških vojnih dolgov, niso uspela in so zato odgodena na kasnejši čas.

Jack London:

Morski vrag.

»Ampak kako morem to storiti?« je vprašala.
 »Ne vem,« je bil moj odgovor. »Vem samo, da sem sedaj zmožen storiti vse.
 Ponosno sem se ji nasmehnil — preveč ponosno, kajti povabila je oči in je nekaj časa molčala.
 »Ampak tam je kapitan Larsen,« je ugovarjala.
 »Slep in brez pomoči,« sem točno odgovoril.
 »Ampak še ima tiste strašne roke! Saj veste, kako je preskočil odprtino skladišča.«
 »Vi pa tudi veste, kako sem se plazil in se mu izumikal,« sem rekel.
 »Pa izgubili čevlje.«
 »Teško da bi mislili, da bi se umaknili Wolfu Larsenu, ne da bi bile moje noge v njih.«

Obadva sva se zasmejala, nato pa sva pričela resno delati načrt, kako bi vstavila jambore na ladji in se vrnila med svet. Megleno sem se spominjal fizike šolskih dni; v zadnjih mesecih sem si bil pridobil dokaj izkušnje v mehaničnih dvigalnih pripravah. Vendar moram povedati, ko sva se podala k ladji, da bi si поблиže ogledala nalogo, ki je naju čakala, da mi je ob pogledu na velike jambore, ki so ležale v vodi, malodane vpadlo srce. Kje naj bi pričela? Da bi bila vsaj ena jambora stala, bi imela vsaj nekaj, kjer bi pritrdila vrvi in škrpice! Tako pa ni bilo nič. Stvar je bila močno taka

119

kakor če bi se človek hotel vzdigniti s pomočjo jermenov pri čevlju. Razumel sem mehaniko vzvodov, ampak kje naj bi dobil oporišče?

Tam je ležala glavna jambora, ki je merila petnajst palcev v premeru ob debelejšem koncu, še vedno petinšestdeset milj dolga in tehtala, približno računano, najmanj tri tisoč funtov. Potem je bila sprednja jambora, ki je imela večji premer in bila gotovo petintrideset sto funtov težka. Kje naj bi pričel? Molče je Maud stala poleg mene, ko sem v duho snoval pripravo, ki je med mornarji poznana pod besedo »škarje«. Pa dasi je bila znana mornarjem, jaz sem jo iznašel tam na tistem otoku. S tem da sem naredil križ s pomočjo koncev dveh drogov, jih zvezal in potem dvignil v zrak liki obrnjen V, sem dobil nad krovom točko, kjer bi obesil dvigalno pripravo. K tej dvigalni pripravi sem mogel pritrditi drugo, če bi bilo treba. In potem motovilo z motonogami!

Maud je spoznala, da sem bil razrešil nalogo, in oči so se ji sočutno ogrele.

»Kaj boste naredili?« je vprašala.

»V red bom spravil tisto mešanico,« sem odgovoril in pokazal na zamotano zmes vrvi itd ob strani ladje.

Ej, odločnost, sam zvok besedi je godil mojim ušesom. »V red bom spravil tisto mešanico!« Mislite si tako dovtipno besedo v ustih Humphreya Van Weydena, kakoršen je bil pred nekaj meseci!

V mojem glasu in nastopu je moralo biti nekaj me-

lodramatičnega, kajti Maud se je nasmehnila.

»Prepričana sem, da sem čitala nekaj takega nekje v knjigah,« je veselo zamrmrala.

Imel sem zmisel za sorazmerje in sem se mahoma zrušil; z mogočnega nastopa, v katerem sem se delal gospodarja položaja, sem padel v stanje ponižne zmedenosti, ki je bila jako bedna, da rečem najmanj.

Izenada je segla z roko proti moji roki.

»Tako mi je žal,« je rekla.

»Ni treba,« sem goltal. »Dobro mi dene. V meni je še preveč šolskega dečaka. Najina naloga je, da v resnici pospraviva tisto mešanico. Če stopite k meni v čoln, se bova lotila dela in spravila celo stvar v red.«

Njena naloga je bila obdržati čoln v mirnem položaju, jaz pa sem imel posla z mešanico. In kakšna mešanica je bila to — vse, kar vidiš na palubi, je morje splavilo semtertja, prepletlo in zavozljalo. Rezal sem samo toliko, kolikor je bilo potrebno. In ko sem vlačil dolge vrvi izpod in okoli jambor in drogov, jih razvozljal, zvijal v čolnu v svitek in zopet razvijal, da sem potegnil nov vozal skozi, sem se kmalu premočil do kože.

Pri jadrnih sem moral nekoliko rezati in jadrovina, težka od vode, je bila huda preizkušnja za mojo moč. Vendar se mi je do noči posrečilo, da sem mogel vsa jadra razgrniti po obali, da so se usušila. Obadva sva bila močno utrujena, ko sva se podala k večerji; izvršila sva obilo dela, dasi je bilo za oči videti neznamno.

Sprejememo 50 mladih ljudi

za tovarno

T. & A. BATA V ZLINU ČSR.

Prednost imajo mladeniči čevljarskih rodbin.

Beseda človek pomeni vzdrževalec. Štirinajstletni mladenič si že zasluži za svoje potrebščine, zato je že mladi človek. To običajno ne velja za mladeniče bogatih rodbin, ker ti v štirinajstem letu še ne zaslužijo za sebe. V resnici pa je pri nas zelo malo bogatih roditeljev. Več pa je mladeničev, ki se smatrajo za otroke bogatih roditeljev. Nadejamo se pa, da je le teh bolj malo in ni vredno o njih govoriti.

Vi, mladi ljudje, stopajte samozavestno v svet. Ne tožite, ako Vas Vaši starši ne morejo dalje izšolati. Ves svet je šola, a najboljši učitelj je delo, najboljši pomočnik siromaštva. Večina podjetnih ljudi je zapustila rodni krov z istotako malim imetjem, kakor je Vaše. Velicina naše dobe leži v tem, da so tudi siromašnemu človeku dostopna najvišja mesta. Odvisno je samo od njega, njegove sposobnosti in vstrajnosti, da doseže svoj cilj.

Po svojem zanimanju si izberite svobodne obrti, t. j. obdelovanje zemlje, trgovino, industrijo. Le v svobodni obrti se popolnoma razvija življenje človeka. Samo v moči in sposobnosti ljudi je brezpogojna zmaga. Moč telesa in duha naj bode Vaša vodnica. Išcite borbe. Ne bojte se udarecev. Ne slabite svoja telesa s pitjem, kajenjem itd. Povzročilo bo Vaš poraz. Vrlina, zmernost vodi do zmage.

Do 20. julija sprejema ponudbe, daje navodila in pojasnila:

Bata cipele i koža d. d., podružnica v Zagrebu, Ilica 10 in podružnica v Beogradu, Kralja Milana 69. Naj živi delo!

BATA

Najboljša, najcenejša
kolesa in šivalni stroj
so edino

Petelinčevi

znamke

Gritzner, Adler, Phönix

Blizu Prešernovega
spomenika za vodo.

za dom, obrt in industrijo. Pouk brezplačen, ugodni plačilni pogoji. Tudi na obroke. Večletna garancija.

Josip Petelinc, Ljubljana

Od dobrega
najboljše je
švicarski
pletilni stroj
DUBIED

„GROM“

CARINSKO POSREDNIŠKI IN ŠPEDI-
CIJSKI BUREAU
LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 41.

Naslov brzojavkam: „GROM“. Telefon Int. št. 45-4.

PODRUŽNICE: Maribor, Jesenice, Rakek.

Obavlja vse v to stroko spadajoče posle najhitreje in pod kulantnimi pogoji.

Zastopniki družbe spalnih voz S. O. N. za ekspresne pošiljke.

MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 para, debelo tiskano
Din 1.—.

Absolvent

trg. tečaja
išče službe kot praktikant
pri kakem večjem podjetju. — Ponudbe prosil na upravo lista pod »Marljive«

DRVA - CEBIN

Wolfova 1/II. - Telef. 56.

Modroce

iz najboljšega domačega
in češkega platna, postelj-
ne mreže, zložljive po-
stelje, otomane deko-
racijske patent divane in
tapetniške izdelke nudi
najceneje

RUDOLF RADOVAN
tapetnik

Ljubljana, Krekov trg 7.

Knjigovodkinja

samostojna, z večletno
prakso, vešča korespon-
dence, strojepisja in vseh
pisarniških del, želi pre-
meniti službo. Cenj. po-
nudbe prosil na upravo
lista pod »Vestna in
točna«.

Krasne dekoracijske patent-divane

v plišu

vam nudi izredno poceni

Rudolf Sever,

Ljubljana, Gosposvetska 6.

Vabim na ogled!

Celulozni les
mekha drva, plača naj-
bolje Fructus, Ljubljana,
Krekov trg 10.

Oglašujte v »Narodnem
Dnevniku«!

Strojepisna,

perfektna, išče zaposlitve
za par ur zvečer odnosno
popoldne proti malemu
plačilu. — Cenj. ponudbe
prosil na upravo lista pod
»Perfektna«.

Mizarska delavnica

Franc Planinšek, Maribor,
Mlinska ulica 11, izdeluje
najfinišje in prosto pohi-
štvo po zmernih cenah.

Volna in bombaž

za strojno pletenje in
vsakovrstna ročna dela se
dobi v veliki izbiri in po
najnižjih cenah pri Karel
Prelogu, Ljubljana, Gospo-
ska ul. 8. — Start trg 12.